

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI NA 2026 R.

I Wstęp

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 4¹ ust 1. stanowi, że „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin”.

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.).

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.);

6. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670 z późn. zm.);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2026 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642 z późn. zm.).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań na terenie gminy. Celem programu jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktyki i działań naprawczych, zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Przeciwdziałanie zagrożeniom wymaga przeprowadzenia odpowiedniej profilaktyki wśród całego środowiska. **Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:** tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez: działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych; ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych; nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii; zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii; nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Dodatkowo elementem gminnego programu są również **zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym**, wynika to z art. 4¹ ust. 1, który mówi, iż do zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ma należeć także prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie Gminy Lidzbark Warmiński w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2026.

Przedstawiony Program obejmuje działania służące realizacji pięciu podstawowych zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży i obowiązuje w okresie od 01.01.2026 r. do 31.12.2026 r.

II Dane dotyczące punktów sprzedaży

Rada Gminy Lidzbark Warmiński uchwałą Nr XXXVII/275/2018 z dnia 24.08.2018 r. (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2018 r., poz. 4346) oraz uchwałą Nr XVII/139/2020 z dnia

03.07.2020 r. (Dz. Urz. Woj. Warm. - Maz. z 2020 r., poz. 2985) ustaliła następujące zasady obowiązujące na terenie gminy Lidzbark Warmiński:

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:
 - a) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – 20 zezwoleń,
 - b) powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 15 zezwoleń,
 - c) powyżej 18% zawartości alkoholu – 13 zezwoleń.
2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:
 - a) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – 20 zezwoleń,
 - b) powyżej 4,5 % do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 15 zezwoleń,
 - c) powyżej 18% zawartości alkoholu -10 zezwoleń.
3. Punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być usytuowane bliżej niż 50 m od szkół, placówek oświatowo-wychowawczych, kościołów i kaplic.
4. Odległość mierzy się od drzwi wejściowych/ wyjściowych z obiektu określonego w pkt.3 do drzwi wejściowych/wyjściowych do punktu sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych, najkrótszą drogą, którą możliwe jest dotarcie do punktu, wzdłuż ciągów komunikacyjnych dla ruchu pieszych.
5. Przedsiębiorcy posiadający zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w danym lokalu, mogą podawać napoje alkoholowe w ogródkach gastronomicznych przylegających bezpośrednio do lokalu.

III Cel główny programu

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych oraz społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Lidzbark Warmiński, podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych oraz prowadzenie interdyscyplinarnych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych, jak również zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak również przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

IV Cele szczegółowe

1. Wyposażenie dzieci i młodzieży w wiedzę dotyczącą zagrożeń związanych z uzależnieniami.
2. Rozwój wśród nieletnich umiejętności asertywnych zachowań.
3. Zwiększenie skuteczności egzekwowania prawa zakazującego sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.
4. Rozwój profilaktyki i terapii uzależnień wśród dorosłych.
5. Przeciwdziałanie przemocy domowej.
6. Podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania w ramach celów szczegółowych:

Cel 1 szczegółowy

Zadania:

1. Realizacja programów profilaktycznych i organizacja działań na rzecz dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjnym i aktywizującym, zapobiegających kontaktom tych grup z substancjami psychoaktywnymi, kształtujących postawy prozdrowotne, rozwijających korzystanie z punktu widzenia profilaktyki umiejętności psychologiczne, takie jak asertywność, podejmowanie decyzji, pomaganie innym.
2. Realizacja programów profilaktycznych obejmujących inne niż populacja dzieci i młodzieży, w tym szczególnie programy dla rodziców, a także warsztaty doskonalące dla nauczycieli i wychowawców.
3. Udział w regionalnych i ogólnopolskich akcjach dotyczących problematyki uzależnień.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Cel 2 szczegółowy

Zadania:

1. Realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych skierowanych do młodzieży szkolnej z zakresu uzależnień.
2. Działalność szkolnych pedagogów oraz nauczycieli, którzy mają bezpośrednią styczność z uzależnieniami wśród uczniów.

Cel 3 szczegółowy

Zadania:

1. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy dotyczących reklamy, promocji, informowania o sponsorowaniu i zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw.
2. Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad organizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych i prowadzenia sprzedaży zgodnie z przepisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
4. Wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych, określonej we wniosku o zezwolenie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych określonymi w uchwale Rady Gminy.

Cel 4 szczegółowy

Zadania:

1. Udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy, porad psychospołecznych i prawnych dla osób i rodzin w sprawach związanych z problemem alkoholowym i wynikającą stąd przemocą domową, a także możliwościach podjęcia leczenia odwykowego.
2. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działalności zmierzającej do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby, wobec których istnieje podejrzenie uzależnienia od alkoholu.
3. Kierowanie osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin do Poradni Leczenia Uzależnień.

4. Kierowanie na badania do lekarzy biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
5. Kierowanie wniosków do Sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
6. Poradnictwo prawne i psychologiczne rodzinom dotkniętym przemocą, problemami uzależnień i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym.
7. Edukacja społeczna - rozprowadzenie materiałów edukacyjnych dla społeczności gminnej (broszury, ulotki, plakaty).

Cel 5 szczegółowy

Zadania:

1. Edukacja członków Komisji w zakresie rozpoznawania zjawiska przemocy.
2. Współrealizowanie procedury „Niebieskie Karty” w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lidzbark Warmiński.
3. Edukacja publiczna w obszarze przeciwdziałania przemocy – przewodniki, ulotki, broszury.
4. Wsparcie mieszkańców Gminy przez specjalistów (m.in. psychologa, prawnika, terapeutę, pracownika socjalnego) w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, działającym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim.

Cel 6 szczegółowy

Zadania:

1. Szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie:
 - a) obowiązujących przepisów prawa,
 - b) pisania programów profilaktycznych,
 - c) procedur związanych z zobowiązaniem do poddania się leczeniu odwykowemu,
 - d) kontroli punktów sprzedaży,
 - e) zjawisk przemocy i uzależnień.

V Przeciwdziałanie narkomanii

1. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:

- współpraca z placówkami służby zdrowia i ośrodkami leczenia uzależnień w zakresie leczenia, rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków, współuzależnionych;
- współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim, Prokuraturą Rejonową w Lidzbarku Warmińskim, Sądem Rejonowym w Lidzbarku Warmińskim, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ornecie z siedzibą w Lidzbarku Warmińskim;
- gromadzenie oraz udostępnianie informacji dotyczących placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym od narkotyków, członkom ich rodzin, grup ryzyka, telefonów zaufania, ośrodków leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego, informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych;
- rozmowy motywujące z osobami uzależnionymi do podjęcia leczenia;
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których występują problemy narkomanii w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków;
- prowadzenie edukacji publicznej w zakresie problematyki narkotykowej poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (broszur, ulotek).

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- organizowanie w szkołach na terenie Gminy programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz środowiska pedagogicznego;
- współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie realizacji programów profilaktycznych, działania w zakresie edukacji i profilaktyki w szkołach zmierzające do uświadomienia skutków zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych skierowane do uczniów i ich rodziców;
- zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz pomocy dydaktycznych do realizacji programów profilaktycznych i profilaktyki środowiskowej;
- upowszechnianie materiałów edukacyjnych o tematyce antynarkotykowej tj. plakaty, ulotki, broszury;
- promowanie i organizowanie różnorodnych form edukacji profilaktyki w zakresie przeciwdziałania narkomanii (prelekcje, pogadanki, warsztaty, konkursy, spektakle, itp.);
- promowanie zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków oraz różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych;
- podnoszenie kwalifikacji członków Komisji poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu.

VI Sposób realizacji programu

Realizacja programu nastąpi w drodze:

1. Wyboru ofert dotyczących realizacji programów profilaktycznych.
2. Konkursów i kampanii z zakresu wiedzy tematycznej, profilaktyki problemowej, promocji zdrowia i życia bez nałogów, przeprowadzonego w szkołach podstawowych przez pedagogów szkolnych.
3. Bieżącej pracy wychowawczej i profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą szkolną, realizowanej przez pedagogów szkolnych oraz wychowawców klas.
4. Całorocznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie (PIK, działalność w ramach Grup Diagnostyczno-Pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Lidzbark Warmiński).
5. Całorocznej pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz współpracy z innymi podmiotami.

VII Partnerzy Programu

1. Wójt Gminy Lidzbark Warmiński
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku Warmińskim
3. Publiczne szkoły podstawowe – pedagodzy, wychowawcy
4. Komenda Powiatowa Policji w Lidzbarku Warmińskim
5. Prokuratura Rejonowa w Lidzbarku Warmińskim
6. Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim
7. Kuratorzy sądowi
8. Służba zdrowia
9. Wybrane podmioty realizujące programy profilaktyczne

VIII Źródła i zasady finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródła finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

alkoholizmowi. Zasady finansowania poszczególnych zadań określają rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

IX Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne, z zastrzeżeniem pkt 2.
2. Wynagrodzenie nie przysługuje, jeżeli w danym miesiącu nie odbywały się posiedzenia komisji a także wtedy, gdy członek komisji nie uczestniczył w żadnym posiedzeniu komisji w danym miesiącu.
3. Wynagrodzenie członków komisji ustala się w następującej miesięcznej wysokości:
 - 1) przewodniczący komisji - 600,00 zł
 - 2) sekretarz komisji - 600,00 zł
 - 3) pozostali członkowie komisji - 200,00 zł.
4. Zasady wypłacania wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 3:
 - 1) wynagrodzenie jest wypłacane do ostatniego dnia każdego miesiąca,
 - 2) podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista płac sporządzona na podstawie listy obecności członków komisji sporządzanej z każdego posiedzenia komisji,
 - 3) za każdą nieobecność na posiedzeniu członkowi komisji potrąca się 50,00 zł, z tym, że wysokość potrąceń nie może przekroczyć kwoty należnego wynagrodzenia za dany miesiąc,
 - 4) wynagrodzenie jest wypłacane na konto wskazane przez członka komisji.

W załączeniu:

1. Harmonogram działań
2. Plan wydatków